

Voorbeelduitwerkingen gespreksleidraad PTA Frans - vmbo

Aan de hand van dit document kun je als vaksectie met elkaar in gesprek gaan over het opzetten of verbeteren van het PTA Frans vmbo. De vragen helpen je om gezamenlijk beredeneerde keuzes te maken die aansluiten bij landelijke eisen, visie en beleid op schoolniveau en jullie wensen en inzichten op vakniveau. Bij elke vraag is ter illustratie een voorbeelduitwerking opgenomen voor een PTA vmbo bb/kb en een PTA vmbo gl/tl. Veel voorbeelden zijn op het gehele vmbo van toepassing.

1. Wat is de onderwijsvisie van de school? Waarmee profileert jouw school zich? Hoe wil je dit verwerken in het PTA?

Voorbeeld 1 (bb/kb):	Voorbeeld 2 (gl/tl):
Onze leerlingen hebben verschillende culturele achtergronden en we kiezen ervoor die culturele ontmoeting in ons onderwijs te thematiseren. Bij Frans laten de leerlingen tijdens een uitwisselingsproject gericht oefenen met gepast reageren in alledaagse situaties; de eigen leerlingen en onze Waalse gasten doen dat samen. Het mondeling nemen we vervolgens af tijdens het tegenbezoek in Wallonië.	Onze vmbo-school wil in het onderwijs de leerling meer de regie over het leerproces geven. Als docent gaan we met een leerling om tafel om vast te stellen waar deze leerling zich op kan richten. Vervolgens gaat hij/zij naast de reguliere lessen met instructie, een rijk taalaanbod en aandacht voor veel taalproductie, ook met een digitale methode aan de slag. Leerlingen kunnen zelfstandig en gericht hun taalvaardigheden oefenen. Het initiatief ligt bij de leerlingen. We verkennen nog hoe we dit in de PTA-toetsen kunnen 'vertalen'.

2. Wat is de visie op toetsing en examinering van de school? En hoe wil je dit verwerken in het PTA?

Voorbeeld 1 (bb/kb):	Voorbeeld 2 (gl/tl):
Schoolexaminering is op onze school bedoeld om inzichtelijk te maken wat leerlingen hebben bereikt, dus niet afrekenen op fouten, maar laten zien wat je kunt en op basis van feedback te leren. We ontwikkelen bij Frans toetsvormen waarbij leerlingen kunnen laten zien dat ze zich in eenvoudige dagelijkse situaties in het Frans kunnen redden. In de correctievoorschriften leggen we vooral de focus op het bereiken van het communicatieve doel, bijvoorbeeld een klant goed bedienen, of een bestelling correct plaatsen.	De school heeft gekozen voor 'onttoetsing', d.w.z. de toetsdruk omlaag brengen. We zijn als mvt-collega's om tafel gegaan en hebben besproken welke toetsen we wilden behouden en waarom. Het resultaat is een kleiner aantal toetsen, waarin vaardigheden en kennis geïntegreerd worden. Als we kennis toetsen, bijvoorbeeld woordenschat, dan doen we dat in een (gebruiks)context.

3. Het schoolexamen heeft een afsluitend karakter dus een beperkt aantal toetsen op eindniveau, met substantiële inhoud in plaats van voortgangstoetsen en huiswerkopdrachten. Hoe geef je dit vorm in je PTA?

Voorbeeld 1 (bb/kb):	Voorbeeld 2 (gl/tl):
Met onze leerlingen werken we bij Frans in de onderbouw uitsluitend formatief. Het eerste summatieve meetmoment dat ook meeweegt in het PTA, is een toets aan het eind van leerjaar 3 waarin leerlingen een digitale poster maken over een Franse stad.	In afstemming met de andere talensecties hebben we besloten om voor de leerlingen die Frans in de bovenbouw kiezen, de voortgangstoetsen in leerjaar 3 alleen mee te laten tellen voor de overgang, niet in het PTA.

4. Wat is de gezamenlijke visie van de vaksectie op jouw vak? En hoe verwerk je dit in het PTA?

Voorbeeld 1 (bb/kb):	Voorbeeld 2 (gl/tl):
We vinden het belangrijk dat onze leerlingen leren communiceren in het Frans en dat ze dat niet als een drempel voelen. Dat verhoogt hun zelfvertrouwen en spreekdurf. Gespreksvaardigheid is daarom een belangrijk onderdeel van het PTA.	Frans lijkt misschien een exotische taal, maar het is veel 'dichterbij' dan veel leerlingen denken. We laten dat zien aan de hand van bijvoorbeeld leenwoorden en Franse bedrijven in Nederland. Leerlingen kunnen en kennen vaak meer dan ze aanvankelijk denken. In het onderwijs leren de leerlingen hun talige en culturele voorkennis in te zetten en in de (PTA-)toetsen bouwen dit aspect ook in. Culturele thema's die we in de les behandeld hebben komen bijvoorbeeld terug in de keuzethema's die we bij het mondeling aanbieden.

5. Welke bronnen gebruik je bij het op-/bijstellen van je PTA?

Voorbeeld 1 (bb/kb):	Voorbeeld 2 (gl/tl):
We hebben ERK-niveaus gekoppeld aan de SE-toetsen. We baseren ons op de ERK-eindniveaus op de website www.erk.nl . Voor het maken van de opgaven raadplegen we onder andere de publicatie Taalprofielen 2015.	We leggen ons PTA naast het examenprogramma (raadpleegbaar op www.examenblad.nl), om zeker te weten dat we alle examendomeinen toetsen. En we raadplegen ook de digitale handreiking SE van SLO.

6. Hoe komen alle exameneenheden van het schoolexamen in balans aan bod in het PTA?

Voorbeeld 1 (bb/kb):	Voorbeeld 2 (gl/tl):
Voor de balans tussen de receptieve en productieve vaardigheden beoordelen we in een SE wel één exameneenheid, maar laten we in de toets ook andere vaardigheden aan bod komen, bijvoorbeeld door leerlingen gesprekken te laten voeren op basis van een korte tekst die ze eerst moeten lezen.	Luisteren, schrijven en spreken hebben in het PTA allemaal dezelfde weging. Leesvaardigheid wordt in het SE niet getoetst.

7. Hoe komen de drie algemene exameneenheden aan bod in het PTA?

Voorbeeld 1 (bb/kb):	Voorbeeld 2 (gl/tl):
Een van de toetsen in het PTA is een samenwerkingsopdracht (MVT/K/2). Leerlingen stellen met z'n tweeën een tekst in het Frans samen uit teksten die ze op internet zoeken, en vertellen daarna daarover en motiveren hun keuzes.	Lees- en luisterteksten uit de lesmethode bieden vaak al aanknopingspunten voor LOB. Daar pakken we de mogelijkheden om te verbinden. Bij de keuze van de teksten voor de toetsen proberen we inhoudelijke verbanden te leggen met de activiteiten die op school voor LOB worden gedaan (MVT/K/1).

8. Kies je ervoor om CE-exameneenheden ook op te nemen in het PTA? Wat zijn hierbij de overwegingen?

Voorbeeld 1 (bb/kb):	Voorbeeld 2 (gl/tl):
In het SE zijn er geen losse leesvaardigheidstoetsen met vragen bij een tekst. Leerlingen bouwen wel een leesdossier op met korte teksten die ze deels zelf mogen kiezen. Ze maken daarbij verwerkingsopdrachten. Daarmee toetsen we aspecten van leesvaardigheid die in het CE niet aan de orde komen. Het leesdossier is onderdeel van het PTA.	We toetsen leesvaardigheid niet in het SE. Het eindcijfer zou anders geen evenwichtig beeld geven van de beheersing van de verschillende exameneenheden.

9. In je PTA mag je schooleigen onderdelen opnemen die niet in het examenprogramma staan. Wat zijn de overwegingen om hier wel/niet voor te kiezen?

Voorbeeld 1 (bb/kb):	Voorbeeld 2 (gl/tl):
We hebben een portfoliobeoordeling toegevoegd als onderdeel van het PTA, zodat leerlingen kunnen laten zien wat ze in het Frans 'kunnen'. Dat is voor hen motiverend.	In het PTA hebben we als extra onderdeel een product opgenomen van het uitwisselingsproject met een Franse partnerschool. Voorafgaand aan het bezoek van de Franse gasten maken onze leerlingen een vlog waarin ze de school presenteren.

10. Hoe passen de gekozen toetsvormen bij het doel van de verschillende toetsen in het PTA?

Voorbeeld 1 (bb/kb):	Voorbeeld 2 (gl/tl):
<p>We koppelen een mondelinge toets bij exameneenheid MVT/K/6 met het vooraf lezen van een korte tekst over een bepaald onderwerp.</p> <p><i>MVT/K/6: De kandidaat kan adequaat reageren in veel voorkomende sociale contacten zoals begroeten; informatie geven en vragen; naar een mening/oordeel vragen en een mening/oordeel geven; uitdrukking geven aan en vragen naar (persoonlijke) gevoelens; een persoon, object of gebeurtenis, ook uit het verleden en in de toekomst, beschrijven.</i></p>	<p>Het doel van het PTA is voor ons om te meten of de leerlingen het ERK-streefniveau hebben bereikt. Daarom kiezen we opdrachten en toetsvormen die daarop aansluiten. Afhankelijk van kennis en niveau, kiezen we zoveel mogelijk voor open opdrachten waarin de taalbeheersing goed tot uiting kan komen.</p>

11. Hoe zijn de SE-toetsen over de leerjaren van de bovenbouw verdeeld?

Voorbeeld 1 (bb/kb):	Voorbeeld 2 (gl/tl):
<p>We nemen gespreksvaardigheid in alle leerjaren af met een taaldorp. We starten daarmee al in de onderbouw, zodat leerlingen kunnen wennen aan Frans spreken voor een cijfer. In het eindexamenjaar nemen we een mondelinge SE-toets af.</p>	<p>Er is een opbouw in ERK-niveau in de toetsen van leerjaar 3 en 4. De toetsen in leerjaar 4 hebben een zwaardere weging.</p>

12. In hoeverre is de visie van de vaksectie afgestemd met die van de andere moderne vreemde talen en van Nederlands?

Voorbeeld 1 (bb/kb):	Voorbeeld 2 (gl/tl):
<p>We hebben naast vaksectieoverleg ook talenbreed overleg, ook met Nederlands, waar we behoeften en manieren van lesgeven en toetsen met elkaar delen zodat we van elkaar leren. De toetsen zelf stemmen we ook af. We willen dat leerlingen de verbanden tussen de talen zien. We gebruiken daarom dezelfde terminologie en maken de relaties tussen talen expliciet.</p>	<p>We hebben een paar keer per jaar een gezamenlijk overleg met de andere talensecties om de PTA's op elkaar af te stemmen. We maken bijvoorbeeld afspraken over weging, aantal en inhoud van de toetsen. Zo kunnen we zorgen dat er variatie is tussen de talen in thema's en soort opdrachten. En we inspireren elkaar, komen zo tot andere toetsvormen, zoals een vlog (gezien bij Engels).</p>

13. Hoe en met wie wordt het PTA periodiek geëvalueerd?

Voorbeeld 1 (bb/kb):	Voorbeeld 2 (gl/tl):
Dit punt staat standaard op de agenda van het talenbreed overleg. We evalueren inhoud, vorm, afnamecondities, correctievoorschriften en weging. Daarna volgt een controle door de examencommissie, waarna soms iets nog wordt aangepast.	Tegen het einde van het schooljaar lopen we de geldende PTA's met de sectie weer door en voeren veelal kleine wijzigingen door. Dit gebeurt vlak voor de controle door de examencommissie.